

самостійно; потреба у самовдосконаленні; спрямованість технологій, форм, методів та засобів навчання, застосування комп'ютерних та інформаційних технологій тощо

Отже, комунікативна компетентність – це система внутрішніх ресурсів ефективною взаємодії: позицій спілкування, ролей, стереотипів, установок, знань, умінь, навичок.

*Козакова Нінель Олександрівна
Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Варинаєв О.М.
Державний біотехнологічний університет*

КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СПЕЦІАЛІСТА ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Комунікативні навички кожної людини обумовлені її індивідуально-психологічними особливостями. Для деяких професій ці навички не є ключовими, проте вони є ключовими для професій групи «людина-людина». Лікар ветеринарної медицини – це професія, що одночасно функціонує у двох різних системах: «людина-природа» та «людина-людина», отже комунікативна компетенція є надзвичайно важливою складовою професійної компетенції спеціаліста ветеринарної медицини, оскільки допомагає встановлювати контакт з клієнтами, ділитися науковими здобутками з колегами та знаходити нові вектори розвитку у своїй галузі.

Спеціальність лікаря ветеринарної медицини багатогранна і має різні спеціалізації. Для кожного здобувача вищої освіти у цій галузі знань, ще з першого курсу знайомі вислови: «Лікар гуманної медицини лікує людину, а лікар ветеринарної медицини лікує людство!», «Ми – це те, що ми їмо». Ці вислови міцно зв'язані відповідальністю ветеринарного лікаря.

Спочатку в умовах фермерського господарства, ветеринарний лікар відповідає за здоров'я і кондицію продуктивних тварин, потім, за якість продуктів забою, ветеринарно-санітарну експертизу продуктів тваринництва. Все це для того, щоб кожен з нас мав можливість купувати корисні, якісні і безпечні молочні продукти від здорових корів, якісне і безпечне м'ясо, сало, ковбасні вироби, яйця, мед, рибу. Якісні і безпечні продукти харчування – це наше здоров'я сьогодні та здоров'я нашої нації завтра.

На противагу старанням і відповідальності ветеринара, постає проблема фальсифікації харчових продуктів, коли недобросовісні виробники задля отримання надприбутків замінюють більш цінні компоненти продукції на більш дешеві, але малоцінні за своїм складом не роблячи відповідного маркування на етикетках своєї продукції. Такі протиправні дії з боку виробників порушують конституційні права кожного з нас, і тут знов є місце спеціалісту ветеринарної медицини, що має кваліфікацію судового експерта за спеціальністю 8.12 «Дослідження харчових продуктів».

Також, не зайвим буде висвітлити й інші грані роботи спеціаліста ветеринарної медицини, такі як:

-боротьба з хворобами дрібних домашніх тварин у ветеринарних клініках, де ветеринарний лікар спілкується з власником тварини з'ясовуючи анамнез, пояснюючи план лікувальних заходів, даючи настанови для амбулаторного лікування, або звітуючи власнику тварини про динаміку лікування у стаціонарі;

-захист тварин від жорстокого поводження, що реалізується за допомогою лікаря ветеринарної медицини, який має кваліфікацію судового експерта за спеціальністю 18.1 «Ветеринарні дослідження».

Кожна із спеціалізацій лікаря ветеринарної медицини потребує певних комунікативних навичок. Так, лікар-клініцист має необхідність спілкуватись з власниками тварин збираючи анамнез, обговорюючи тактику лікування, окреслюючи можливі витрати на проведення обстежень та лікувальні маніпуляції. У цьому випадку ветеринар часто має спілкуватись з людиною, що знаходиться у пригніченому чи стресовому стані. Подібне спілкування потребує від фахівця таких якостей, як стресостійкість, співчуття, розуміння. Чим змістовнішим буде діалог у цьому випадку, тим продуктивнішим буде лікування.

Ветеринарний лікар у фермерському господарстві, комунікує з керівництвом звітуючи про свою роботу, з фельдшерами даючи настанови по проведенню планових заходів, з зоотехніками, обговорюючи реалізацію репродуктивних програм на підприємстві, можливості корегування раціонів для тварин у разі виникнення такої потреби. Важливими якостями у цьому випадку будуть послідовність, ясність, розуміння командної роботи і кінцевого результату. І знов таки, чим продуктивнішим буде комунікація, тим кращим буде результат.

Лікар ветеринарної медицини, що має кваліфікацію судового експерта має ряд особливих умов комунікації, що зазначені у Законі України про судову експертизу [1] та відомчій інструкції [2]. До таких умов можна віднести:

- бути присутнім під час проведення процесуальних, виконавчих дій та ставити питання учасникам процесу, що стосуються предмета чи об'єкта експертизи тільки з дозволу органу (особи), який (яка) призначив(ла) експертизу;

- не розголошувати без дозволу органу (особи), який (яка) призначив(ла) експертизу про хід експертизи та її результати;

- з'явитися на виклик органу (особи), який (яка) призначив(ла) експертизу, для надання роз'яснень, показань чи доповнень з приводу проведеної експертизи.

Резюмуючи вищевикладене, можна зазначити наступне. В усіх напрямках діяльності лікаря ветеринарної медицини, комунікація відіграє важливу роль і доповнює його професійну компетенцію. Вміння почути, зрозуміти, пояснити, обґрунтувати та знайти компроміс – запорука міцних ділових стосунків з партнерами та дружніх стосунків з клієнтами. Вміння всебічно обґрунтувати

проведене дослідження, роз'яснити складні речі простою мовою - надійне джерело доказів у суді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про судову експертизу. Законі України від 25.02.1994 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
2. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень. Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.98 № 53/5 (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>

*Коновалова Ксенія Володимирівна
Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. Перцева В.А.
Харківський національний університет внутрішніх справ*

МІСЦЕ Й РОЛЬ МОВНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ПРОЦЕСІ КОМУНІКАЦІЇ

Безумовно, мова не лише відіграє величезну роль у розвитку особистості, її взаємодії та адаптації до свого соціального оточення, а також є ефективним інструментом дослідження навколишнього світу. Мова необхідна для того, щоб допомогти людині функціонувати в соціумі.

Основою соціальною поведінки людини є поняття. Мова й поняття – це два конкретних прояви визначених дій людини, які відбуваються в процесі спілкування. Така відокремленість, звичайно, не означає ані абсолютно паралельної їх не перехресненості, ані абсолютно рівноцінної їх залежності. Водночас слід визнати, що баланс і можливість найкращого співвідношення мови й понять визначаються завдяки систематичному аналізу, осмисленню й здоровому глузду.

Рівень залежності мови й понять визначається цінностями людини в певному суспільстві та на певному історичному етапі, оскільки ця залежність має функціонально-прагматичне значення. Цінності людини є усталеними, традиційними й відтворюваними, тобто мають системний характер. Можна впевнено стверджувати, що своєрідність функціонування мови, понять і цінностей відображають стереотипи. Стереотип певною мірою виконує суспільно-захисну функцію щодо цінностей і чинних норм суспільства або певної групи.

Найбільш чутливими є мовні стереотипи, які виявляються насамперед через міжособистісне спілкування. Зараз можна спостерігати постійну взаємодію двох різних тенденцій у спілкуванні: максимальну соціалізацію й уніфікацію і водночас – прагнення до якнайбільшої індивідуалізації та унікальності.

Мовні стереотипи утворюються відповідно до специфіки взаємодії цінностей і мови, оскільки мова обслуговує насамперед сферу соціальних